

GENERATION EFTERLADT: REGNINGEN BLIVER EFTERLADT PÅ KOLLEGIEVÆRELSET.

Statsminister Mette Frederiksens udtalelse på Folketingets åbning om, at *"regningen for krisen ikke skal betales af ungdommen"* falder i en tid, hvor unge klarer sig markant dårligere på en række strukturelle parametre. Unge har færre penge mellem hænderne, og der bliver taget store mængder af SU-lån. Samtidig er de store studiebyer blevet mindre og mindre tilgængelige for studerende, der ønsker at bruge fuld tid på deres studier, på grund af prisstigninger på boliger mange steder. Ligeledes skal de yngre generationer leve med konsekvenserne af klimakrisen længst tid. Udviklingen under coronakrisen har ikke formindsket, men forstærket disse tendenser. Under coronanedlukningen i foråret måtte elever og studerende se sig forbigået, og blev spist af med muligheden for at tage mere gæld, og et meget beskedent engangsbeløb henover sommeren. Flere, herunder Det Økonomiske Råds overvismanden, har ellers anbefalet helikopterpenge til studerende. Ligeledes har både vi i Danske Studerendes Fællesråd, og arbejdsgiverne hos Dansk Industri anbefalet, at man giver flere SU-klip til studerende. Nærværende analyse behandler både tal, der vedrører unge voksne generelt, og studerende specifikt.

Opsummering:

- Unge er blevet dårligere stillet sammenlignet med andre generationer. Unge voksnes indkomstgrundlag er den eneste gruppe, der er forværret relativt siden 2008, ifølge Danmarks Statistik.
- Mange af det seneste årtis reformer har skadet ungdommen. Ligeledes har indsatserne målrettet unge ikke fulgt med de demografiske træk omkring uddannelse, særligt på boligmarkedet.
- Flere unge er bekymrede om økonomi og jobusikkerhed. Ligeledes rammer SU- og uddannelsesnedskæringer den unge generation hårdt.
- Mens andre dele af samfundet har fået stillet lønkompensations-pakker til rådighed, har elever og studerende fået stillet lån til rådighed istedet. Det betyder, at mange unge har taget massive mængder af ekstra gæld under krisen.

Presse:

Mike Gudbergson

Forperson, Danske Studerendes Fællesråd

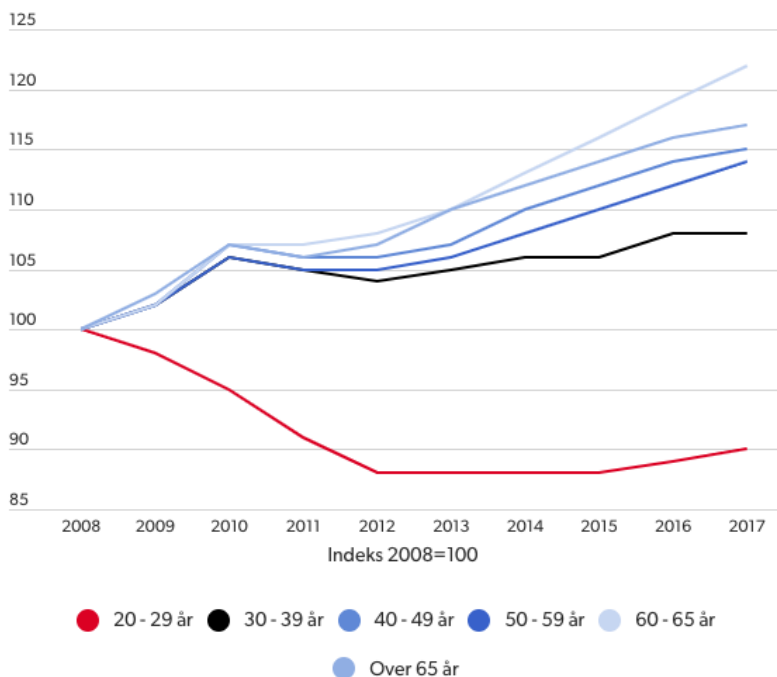
Mike@dsfnet.dk

+45 28 19 45 00

Unge er blevet dårligere stillet.

Mange års fremgang før coronakrisen, har ikke omfattet generationen af unge voksne. Det kan få betydning for de unge både faglig og socialt, og risikere at mindske deres demokratiske deltagelse i samfundet. Dette skal ses i sammenhæng med, at vi i Danske Studerendes Fællesråd oplever, hvordan tilbagebetaling af lån, og dyre studieboliger fylder for vores medstuderende. Generelt kan man se, at danske unge har fået markant mindre penge mellem hænderne siden 2008. Det er en udvikling der startede under den sidste økonomiske krise, men unge fik ikke del i opsvinget efterfølgende.

De unges indkomst er faldet med 10 procent fra 2008 til 2017. Til gengæld har ældre mellem 60-65 år fået 22 procent flere penge mellem hænderne.

Kilde: Særopgørelse fra Danmarks Statistik over disponibel medianindkomst lavet af DR, som er alt indkomst efter skat. Medianindkomsten viser, hvad halvdelen i aldersgruppen mindst tjener. Tallene er renset for inflation og i faste priser. Grafen viser udviklingen i disponibel medianindkomst, hvor år 2008 = 100. 108 betyder for eksempel en stigning på otte procent, mens 90 er et fald på 10 procent.

Faktaboks: Besparelser, der har ramt unge.

Folketinget har besluttet at skære elementer, der særligt rammer ungdommen. Her er nogle eksempler:

- Dimittenddagpengesatsen for ledige uden børn blev skåret med 1.285 kroner fra januar 2017.
- SU'en blev forringet i 2013, så den ikke følger lønningsudviklingen. Det betyder, at SU'en bliver udhulet år for år med omkring 700 millioner. SU'en faldt ligeledes markant for hjemmeboende.
- Unge uden uddannelse under 30 år må ikke længere få kontanthjælp, men får uddannelseshjælp, der er en lavere ydelse på SU-niveau. Ligeledes er mulighederne for at få førtidspension for unge forværret.
- Omprioriteringsbidraget skar 2% om året fra 2016-2020. Med finansloven for 2020 blev omprioriteringsbidraget afskaffet, men midlerne er ikke blevet ført tilbage til sektoren.

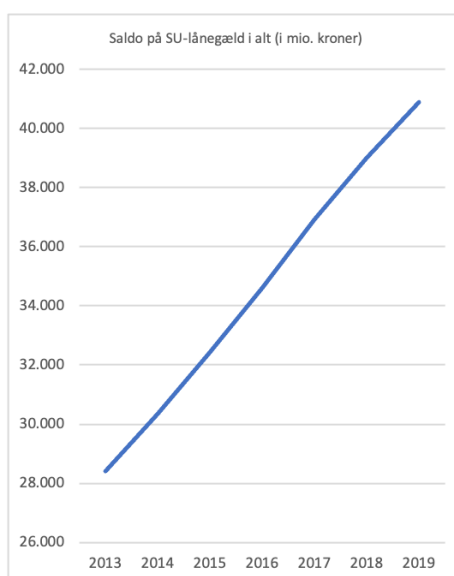
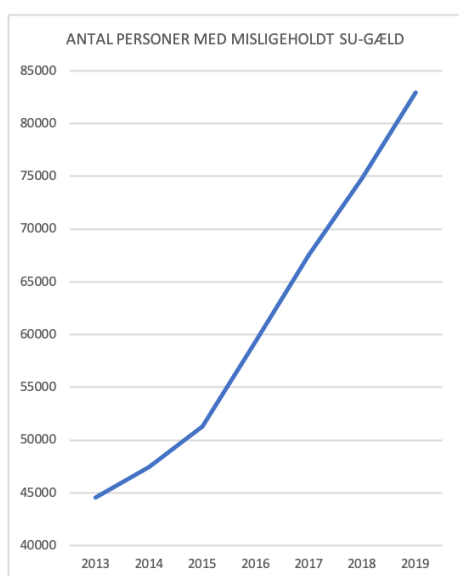
(Kilde: Opsummering taget fra DR, Se også Uddannelses og forskningsministeriet, og Beskæftigelsesministeriet)

Stigende SU-gæld og svært tilgængelige boligmarkeder.

Samtidig med, at unge er blevet strukturelt dårligere stillet på deres levevilkår, har vi, forudsigeligt nok også set en udvikling mod, at unge har taget en større SU-gæld, herunder en markant stigning i misligholdt gæld. Ligeledes har vi set en stor stigning i gæld taget af studerende under corona. Det er et politisk valg, at man indtil nu har valgt at gældsætte fremfor at understøtte, da det afviger markant fra den danske velfærdsmodel, vi i Danmark plejer at tilstræbe i situationer, hvor man står udenfor arbejdsmarkedet, og i vores generationskontrakt.

Økonomisk mistrivsel og betalingsproblemer påvirker livskvaliteten markant, samt påvirker unges fysiske og psykiske helbred (Trygfonden og Forbrugerrådet Tænk, 2018: 49-50).

Studiegæld rammer også mønsterbrydere hård. Studerende, hvis forældre ikke har kompetencegivende uddannelse oplever, at muligheden for at få økonomisk støtte fra familien er langt lavere end studerende med forældre, der har gennemført en lang videregående uddannelse (Analyse og Tal, 2015).

Kilde: Finansloven 2021

Ovenstående er uden de ekstra lån, der er blevet udskrevet under coronakrisen. Ligeledes er det værd at bemærke, at staten tjener penge på studerende. I perioden 2011 til 2016 har staten tjent anslået 1,5 milliarder kroner i renter på SU-lån. Staten låner pengene billigt i Nationalbanken, men låner dem videre til de studerende markant dyrere. ([DR artikel](#), A4 mf).

Et boligmarked, der er løbet løbsk.

Udviklingen i gæld sker samtidig med, at boligmarkedet omkring de store studiebyer ikke har fulgt med tiden, og der er massiv mangel på reelt betalelige boliger for studerende. Det presser priserne op og er med til at udfordre studerendes levevilkår. I sidste års studieboliganalyse, skriver trafik-, bygge- og boligstyrelsen således:

Generelt er de unge udfordret af, at deres indkomst er faldet relativt til resten af befolkningen, hvorimod huslejerne for såvel studieboliger, som andre af de boligalternativer, der henvender sig til de unge, er steget. Den pressede boligsituation for de unge har medført, at de anvender en større del af deres indkomst på boligforbrug og bor flere sammen end tidligere (Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen, 2020)

Udviklingen er blevet drevet af, at der reelt er blevet færre studieboliger, mens der er blevet flere studerende. Udviklingen i de store studiebyer i boliger med en pris under 3500 kr og med en pris mellem 3500 og 4200 kr, samt dækningsgraden i disse byer, kan ses i tabellerne nedenfor fra Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen, 2020:

Tabel 1.1
Antallet af små og billige boliger primo 2015 og 2019

	Husleje under 3.500 kr.			Husleje ml. 3.500 og 4.200 kr.		
	2015	2019	Ændring i pct.	2015	2019	Ændring i pct.
Storkøbenhavn	38.340	31.540	-18	35.920	32.280	-10
- København	22.420	18.030	-20	22.690	18.670	-18
Odense	11.320	9.490	-16	9.660	9.390	-3
Aarhus	13.480	11.600	-14	8.780	7.980	-9
Aalborg	8.920	8.320	-7	9.920	9.000	-9
Øvrige	85.240	79.280	-7	78.630	74.730	-5
I alt	157.300	140.230	-11	142.910	133.380	-7

Anm.: Indeholder følgende boligtyper: almene familie- og ungdomsboliger, private kollegieboliger, private udlejningsboliger (ejer- og ikke ejerlejligheder).

Kilde: Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsens Boligstatistiske database

Tabel 5.1
Antallet af studerende, studiepladser og studieboliger (2019)

	Antal studerende bosat	Antal Studiepladser	Antal studieboliger	Dækningsgrad (studieboliger i pct. af studiepladser)
Storkøbenhavn	104.500	117.800	25.000	21
- København	78.400	89.700	14.900	17
Aarhus	42.700	47.600	12.400	26
Aalborg	20.800	24.500	8.200	33
Odense	20.500	26.300	5.200	20
Øvrige kommuner	73.700	45.900	25.100	55
I alt	262.200	262.100	75.900	29

Anm.: Bestanden af studieboliger er opgjort primo 2019, mens bestanden af antal studerende/studiepladser er opgjort pr. 1. oktober 2018.

Kilde: Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen baseret på data fra Uddannelses- og Forskningsministeriet samt Danmarks Statistik.

Den nuværende generation af studerende oplever altså stadig dårligere og dårligere boligvilkår. 43% af studerende bruger hele deres SU eller mere på boligudgifter, ifølge en rundspørge Dansk Magisterforening har blandt deres studerende medlemmer (Dansk Magisterforening, 2019). Når der skal bygges studieboliger til studerende, er det væsentligt, at der er tale om boliger, der reelt er til at betale for studerende. Pris er da også den vigtigste faktor, når studerende leder efter bolig (DSK, 2016). Der er omkring københavnerområdet desuden problemer med tilgængelig boligmasse på lejemarkedet, der gør, at Dansk Byggeri peger på almene boliger, som det mest realistiske at bygge, hvis man vil have reelt betalelige boliger for studerende. Se også et notat fra Dansk Byggeri [her](#), og boligundersøgelsen fra 2016 [her](#).

Det pressede boligmarked har gjort den nuværende coronasituation værre for mange studerende, da man er isoleret hjemme på meget få kvartratmeter, og det kan være rigtig svært at gå i issolation, hvis man deler køkken og bad med andre.

Arbejdsmarkedet har ofte været svært at træde ind på for unge under og efter kriser.

Mens arbejdsmarkedet det sidste årti har været karakteriseret af faldende dimittendledighed, på trods af et stigende optag, så peger mange på, at unge er dem, der bliver hårdest ramt under kriser, og kommer bagerst i ledighedskøen. Det skyldes blandt andet, at man i kriser bliver mindre tilbøjelig til at ansætte nye, og at den generelle ledighed i samfundet gør, at der er mange med mere erfaring, man kan ansætte. Derfor er der en risiko for at mange unge får en rigtig dårlig start på arbejdslivet i den nuværende situation. Denne risiko øges, jo længere tid smittetallene gør, at det er nødvendigt at holde samfundet lukket. Det er dog positivt, at selvom der ifølge tal fra Akademikerne er flere ledige dimittender, sker der en absorbering af sommerdimittenderne fra sidste år, som der plejer. Det kan dog dække over, at flere søger videreuddannelse, eller bruger mere tid på deres studier, for ikke at træde ud i ledighedskøen - en mulighed, der dog lige nu kun er mulig i en meget afgrænset periode, på grund af loftet over SU-klip.

DSF-Survey blandt studerende.

I Sensommeren 2020 spurgte DSF om corona-situationen i en survey gennem snowball sampling. Af de adspurgte studerende siger:

- ▶ 20,5%, at de overvejer at droppe ud som følge af corona.
- ▶ 51%, at de har bekymringer over jobmuligheder.
- ▶ 19,9%, at de bekymrer sig hver dag eller flere dage om ugen over deres økonomi.

Hos Studenterrådgivningens rådgivningstelefon har man også konstateret, at man modtager henvendelser fra flere studerende, der har vanskeligt ved at få deres økonomi til at slå til. Flere oplyser, at de har mistet indtægt fra studie- eller fritidsjob. Nogen oplyser, at den person, de bor sammen med har mistet sit indtægtsgrundlag, og at den samlede husstandsindtægt dermed er reduceret. Andre oplyser også, at de ikke har kunnet overskue at færdiggøre deres semester og derfor er ude i en studietidsforlængelse, hvor de ikke er berettigede til SU.

En undersøgelse fra DJØF peger på nogle af de samme tendenser, som Studenterrådgivningen oplever. Hele 56 % af studerende mener, at coronakrisen har gjort jobmulighederne dårligere eller meget dårligere. En fjerdedel overvejer at udskyde færdiggørelsen af studiet for at undgå ledighed. Under sidste coronanedlukning oplevede 40%, at det var vanskeligere at indgå aftaler med arbejdsgiver, og 55% af studerende fik ændret deres arbejdsvilkår på deres studiejob.

Da mange studerende bruger deres studiejob eller praktik til at få foden indenfor på arbejdsmarkedet, og koble deres faglighed til praksis, kan denne udvikling også have langtidseffekter på dimittendledigheden.

DSF